

بازی‌ها
و سیپورت‌های محلی مردم
افغانستان
جلد اول

نویسنده: داکتر معمار حشمت الله اتمر
تاریخ: سرطان / سال ۱۴۰۷ شمسی

Ketabton.com

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

مشخصات کتاب

عنوان: بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

نویسنده: داکتر مهندس حشمت الله ،، اتمر ،،

ادیتور:

دیزاین پشتی: داکتر مهندس حشمت الله ،، اتمر ،،

مطبعه:

تعداد چاپ : ۳۰

تاریخ چاپ: سرطان / سال ۱۴۰۷

موبایل: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

ایمیل : atmar_hashmatullah@yahoo.com

حق چاپ و نشر محفوظ است:

کلیه حقوق اعم از باز نویسی، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و فلم سازی پیگرد قانونی دارد، نقل مطلب با ذکر ماخذ به معیار های پذیرفته شده بلا مانع است.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

فهرست

صفحه	مطالب
۱	پشتی
۲	بسم الله الرحمن الرحيم
۳	مشخصات کتاب
۴	فهرست
۶	مقدمه
۸	برای یادداشت
۹	بازی های دخترانه
۹	۱. پنجاق
۲۳	۲. جز بازی
۶۳	۳. چشم پتکان
۶۸	بازی های پسرانه
۶۸	۱. بوجل (شیغی، بجل) بازی
۷۰	۲. سنگ اندازی
۷۶	۳. گدی پران بازی
۹۵	۴. خوسی یا غورسی:
۱۰۴	۵. لولک دوانی:
۱۰۸	۶. کیچه
۱۱۳	لست کتاب های چاپ شده
۱۱۸	لست کتاب های تحت کار
۱۱۹	در صورت وقت و امکان

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

پشتی اخیر ۱۲۰

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

مقدمه

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان إلا على
الظالمين، والصلاة والسلام على خاتم النبيين، وعلى آله وأصحابه
أجمعين، ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين وبعد:
(إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ) ^١ (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ
فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ^٢

"همانا دین پسندیده نزد پروردگار دین اسلام است!"
هرکه غیر از اسلام دین دیگری انتخاب نماید، هرگز از وی پذیرفته
نمیشود و او در آخرت از زیان کاران (گنهکاران) است.
حمد بی پایان، سپاس بی حد (اندازه) خداوند متعال را که جهان را با
تمام راز ها، مملو از عجائب، زیبایی ها، روز را برای عبادت و
کار، شب را برای استراحت تا تمام خستگی های روز در آن رفع
گردد، خلق کرد. تا صبح صادق با ذکر الله (ج) برخیزد و برای به
دست آوردن رزق حلال حرکت نماید.
سپاس گذارم تا زمین را غنی از معدنیات، آب و هوا را برای بقای
انسان ها، حیوانات، حشرات، نباتات آفرید، تا بخورند، بنوشند ولی
اصراف نکنند.
انسان ها را اشرف مخلوقات با عقل عالی و عاطفه خاص آفرید تا در
بین آفریده گان خیلی متفاوت و اشرف مخلوقات باشند.
خیلی خرسندم که برای من آخرین پیامبر و دین کامل را نصیب
گردانیده و صحت خوب را لطف نموده تا بتوانم از دریچه کوچک

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

آگاهی و اندوخته های که به من اعطا فرموده، همراهی برادران
مسلمانم شریک سازم.

پروردگارا!

راه خود را برای ما آسان ساز، طوریکه غیر از تو نبینیم، نشناسیم،
ذات و هستی ما را به مقام فنا (از بین بردن، نابود ساختن) برسان،
تا شائبه (تصور، فکر، خیال) ای از انانیت (تکبر، کبر، غرور) و
استکبار (غرور) در وجود مان نباشد و سراپا بنده محض (خالص،
پاک، صاف) و عبید (بنده) تو بوده باشیم.

- از کلیه صاحب نظران و دست اندرکارانیکه این
کتاب را مطالعه می نمایند، تقاضا به عمل می آید تا
نکته نظرات و پیشنهادات خود را برای بازنگری این
کتاب ارسال نمایند.

Whats App: ۰۷۹۹۳۷۶۹۹۸

با عرض حرمت
داکتر مهندس حشمت الله اتمر

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

برای یادداشت

- ..... -۱
- ..... -۲
- ..... -۳
- ..... -۴
- ..... -۵
- ..... -۶
- ..... -۷
- ..... -۸
- ..... -۹
- ..... -۱۰

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بازی های دخترانه

۱. پنجاق

بازی پنجاق، یکی از بازی های قدیمی افغانی که بسیار خاطره انگیز و محبوب به ویژه برای نسل های پیش از اسباب بازی های الکترونیکی است.

تصویری از سنگ پنجاق

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

می توان گفت این بازی همه ویژگی های یک بازی برتر خانوادگی را دارا است.

نیاز به امکانات اندک و طبیعی، توزیع بسیار مناسب چانس و مهارت، تقویت مهارت های چشمی و هماهنگی چشم و دست، انعطاف برای سنین مختلف، انعطاف برای تعداد بازیکنان مختلف (از دو تا ده نفره)، زمان اندک، مراحل فراوان، متنوع، نهایتاً جذابیت و هیجان.

به طور مثال:

با اینکه عمده بازی مبتنی بر مهارت کنترل صحیح سنگ ها و تقویت مهارت دستی است، اما اینکه پس از ریخته شدن، سنگها چگونه در کنار هم قرار بگیرند، بیشتر چانس است نسبت به مهارت.

سنگ به کار گیری در بازی:

در بازی پنجاق، پنج عدد سنگ که نسبتاً کلوله و لشم باشد در نظر گرفته میشود.

رنگ سنگ ها مطرح بازی و بحث نیست، در صورت عدم پیدایش سنگ های کلوله و لشم میتوان از سنگچل، مهره، دانه های میوه لوکات یا گل کلوله خشک شده، نیز استفاده نمود.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از گروپ علاقه مند پنجاچ

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

سنگ مناسب بازی پنجاک باید یک تکه و دارای حالت صیقلی باشد. معمولاً بهترین نوع سنگ ها در کف دریا ها (رودخانه ها) یا جوی های آب پیدا می شود؛ زیرا در حین حرکت آب نوک تیز و زوایای سنگ ها گرفته و لشم می شود.

سنگی که انتخاب می نمایند باید، نوک تیز نباشد؛ زیرا سنگ نوک تیز میتواند سبب (موجب) خراشیده و زخم شدن دست ها شود.

از سنگ های گچی و سمنتی نیز استفاده نباید شود؛ زیرا در حین بازی و برخورد سنگ ها با یکدیگر پارچه (توته، خورد) می شوند.

همچنین کوشش شود تا سنگ ها به اندازه نه خیلی بزرگ و نه خیلی کوچک انتخاب شود؛ به گونه ای که هر پنج سنگ به راحتی در مشت بازی کنان جا شود.

بهتر است سنگ ها از نظر رنگ با یکدیگر متفاوت باشند تا انتخاب آنها در مراحل مختلف بازی، راحت تر باشد.

سنگ عامل:

سنگی که در اکثر آ مراحل با دست راست به هوا پرتاب می شود و در همان حین، کارهایی با بقیه سنگ ها انجام می شود.

برای آسان شدن توضیح بازی، اصطلاحاً این سنگ را سنگ عامل می نامند.

جمع آوری: هنگامی که سنگ عامل روی هواست، باقی سنگ ها جمع آوری می شود.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

جمع آوری تکی: با هربار پرتاب سنگ عامل فقط یک سنگ از روی زمین برداشته می شود.

جمع آوری کلی: در زمان پرتاب سنگ عامل همه سنگ های روی زمین جمع آوری میشود.

تصویری از جریان بازی پنجاق

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

مراحل بازی یک قل دو قل:

مهمترین مسئله درباره بازی یک قل دو قل، تعداد مراحل بازی یک قل دو قل بوده که حفظ کردن ترتیب آنها کار دشوار است و تنها برای افرادی که به صورت متداوم این بازی را انجام داده اند، میسر است. با این حال مراحل اول بازی یک قل دو قل بسیار مشهور و معروف است.

برای شروع، ابتدا هر پنج سنگ را در دست راست گرفته و سپس روی زمین ریخته میشود. سنگ عامل را از روی زمین برداشته، با هر بار پرتاب سنگ عامل به هوا، جمع آوری تکی انجام و سنگ عامل نیز گرفته میشود.

حالا سنگی را که از زمین برداشته شده در دست دیگر قرار میگیرد سپس به سراغ سنگ بعدی رفته و همین کار تکرار میشود.

اگر حین پرتاب یا برداشتن سنگ ها از دست بیفتند نوبت شخص موقتاً پایان می یابد و نوبت حریف می شود. درینصورت شخص اول سنگ ها را به بازیکن بعدی می دهد و او نیز بازی را همانند شخص اول (نخست) آغاز می کند. اگر از مرحله «یک قل» به سلامت عبور کرد مراحل «دو قل» تا «پنج قل» را نیز به همان ترتیب انجام می دهد؛ با تفاوتی که در هر مرحله، سنگ هایی که از زمین برمی دارد، باید متناسب با شماره مرحله باشد. یعنی در دو قل، دو سنگ، در سه قل، یک دسته سنگ سه تایی همراه با یک تکی و در چهار قل یک دسته سنگ چهارتایی برمی دارد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

اما در مرحله پنجم ابتدا از مشت خود که دربردارنده همه سنگ ها است، یک سنگ به بالا (هوا) پرتاب می کند و در همان حین، جمع آوری کلی می کند. آنگاه همانند چهار قل، هر چهار سنگ را هنگام پرتاب مجدد سنگ از روی زمین برمی دارد.

تصویری از جریان بازی پنجاق

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بعد از مرحله اول از یک قل تا پنج قل مرحله بعدی بنام بخور / نخور یاد میشود.

تصویری از جریان بازی پنجاه

مرحله بخور/ نه خور:

در این مرحله بازیکن از رقیب خود می پرسد بخور یا نخور؟ منظور از «بخور یا نخور» این است که سنگ ها به همدیگر برخورد کنند یا نه کنند؟

برای انجام این مرحله دست چپ به صورت سرسره با زاویه ای مایل به ۴۵ درجه گرفته میشود؛ در صورتیکه سرانگشتان روی زمین باشد. درین وقت هر یک از سنگ ها را از قسمت کف دست نزدیک به مچ روی دست سُر میدهد، دیگر انتخاب با رقیب است که بین بخور و نخور کدام سنگ را انتخاب مینماید.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی پنجاق

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی پنجاق

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بخور: سنگ ها را سُر میدهد به گونه ای که صدای برخورد آنها شنیده شود.

نخور: به گونه ای سنگ ها را سُر میدهد که با یکدیگر برخورد نکنند.

بشکن / نشکن

دقیقا شبیه مرحله یک قل انجام می شود، اگر حریف بگوید بشکن در زمان گرفتن سنگ ها باید صدای برخورد سنگ ها شنیده شود؛ اما اگر بگوید نشکن باید این کار را بدون صدا انجام دهد.

جارو/ پارو

حالا که به مرحله جارو پارو رسیدند:

بازی کن سنگ ها روی زمین ریخته، سنگ عامل را برمی دارد و به هوا پرتاب میکند، در این مدت که سنگ روی هواست روی زمین با دستان حرکتی شبیه جارو کردن زمین را انجام میدهد.

قبل از آنکه سنگ به زمین برسد جمع آوری تکی انجام میشود و در نهایت سنگ در هوا گرفته میشود. سنگی که از روی زمین برداشته شده در دست دیگر قرار میدهد و این مرحله برای سه سنگ دیگر به عین شکل تکرار میشود.

بعد از گذشتن مرحله جارو به مرحله پارو می رسد، این مرحله مانند مرحله جارو است ولی با تفاوت حرکت دستان.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تخم کن:

تمام سنگ ها در دست راست قرار میگیرد، حالا یک سنگ را با انگشت شصت و اشاره گرفته و یک سنگ در تیغه خارجی کف دست گذاشته؛ به گونه ای که با مشت کردن دست، انگشت کوچک سنگ را نگه دارد.

حالا سنگی را که با انگشت شصت و اشاره گرفته به هوا پرتاب میکند و یکی از سنگ ها را در تیغه خارجی دستان قرار داده و به حالت تخم گذاشتن روی زمین میگذارد.

این کار برای سه سنگ باقیمانده دیگر نیز انجام میشود تا هر چهار سنگ روی زمین قرار گرفته باشد. حال با سنگ عامل بقیه سنگ ها را به صورت تکی جمع میکند.

توجه شود سنگی را که به عنوان تخم روی زمین می گذارند، نباید بین راه پرت کند، بلکه کاملاً مماس با زمین رهایش کند.

گوشت کوب:

درین حالت تمام سنگها در دست گرفته، سنگ عامل را پرتاب و مشت را مانند گوشتکوب به زمین میزند. سنگ عامل را گرفته و یکی از سنگ های درون مشت را در دست چپ قرار میدهد و برای باقی سنگ های دست، همین کار را تکرار میکند.

روی دیوار:

دست چپ را به صورت دیوار روی زمین میگذارد و پنج سنگ را سمت راست دیوار روی زمین میریزد، بعداً سنگ عامل را انتخاب

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

نموده و پس از پرتاب آن، هر یک از چهار سنگ را به صورت تک تک از روی زمین برمیدارد و به آن سمت دیوار می اندازد، در نهایت دیوار را برداشته و به جمع آوری تکی می پردازد.

زیر دیوار:

درین حالت دست چپ را با کمی فاصله از زمین نگه میدارد، این مرحله عکس مرحله قبلی بوده طوریکه، سنگ ها را از زیر دست چپ به آن سمت دیوار می اندازد.

دروازه:

دست چپ را به صورت نیم دایروی، روی زمین قرار داده، به گونه ای که نوک دستان روی زمین باشد و تشکیل دروازه را نشان دهد.

بعداً پنج سنگ را روی زمین میریزد، سنگ عامل را انتخاب و بعداً آنرا به هوا پرتاب میکند. در مدت زمانی که سنگ روی هواست، سنگ های روی زمین را به داخل دروازه، هدایت داده این کار را با سُر دادن سنگ ها روی زمین انجام میدهد.

حالا دروازه را برمیدارد و سنگ ها را با روش جمع آوری کلی از روی زمین جمع میکند.

عروس / داماد:

در این مرحله، بازیکن سنگ ها را یک جا به طرف بالا می اندازد. در فاصله بازگشت آنها به سرعت دست ها را وارونه می کند (دست را به رو برمی گرداند) به گونه ای که سنگ ها روی دستش فرود

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بیایند، حتی افتادن یکی از سنگ ها از روی دست باعث سوختن بازیکن می شود.

بعد از گرفتن سنگ ها از رقیب سوال میکند، عروس / داماد کدام سنگ باشد.

رقیب یکی از پنج سنگ را به عنوان عروس / داماد انتخاب می کند، بازیکن باید همه سنگ ها را غیر از آن سنگ روی زمین بیندازد و سپس آن را به هوا پرتاب کرده بگیرد.

زنجیره:

این مرحله که سخت ترین مرحله بازی یک قل دو قل به شمار می آید، مانند راحت ترین مرحله این بازی، یعنی مرحله یک قل است، با کمی تفاوت که در مرحله یک قل، هنگام جمع آوری تکی سنگ ها، فقط سنگ عامل را به هوا پرتاب می کرد، اما در این مرحله هر سنگی که از روی زمین جمع می کند، به سنگ عامل اضافه می شود. بنابراین برای جمع کردن سنگ سوم، باید دو سنگ را به هوا انداخته و آنها را بگیرد. برای جمع کردن سنگ چهارم باید سه سنگ را به هوا پرتاب کند و بگیرد و در پایان برای برداشتن سنگ آخر باید چهار سنگ را به هوا بیندازد و پس از برداشتن سنگ از روی زمین، همه آنها را روی هوا بقید!

دشواری این مرحله این است که، وقتی چند سنگ را به عنوان سنگ عامل به هوا می اندازد، در هوا پراکنده می شوند و گرفتن دوباره همه آنها با هم بسیار دشوار است. عبور از این مرحله آن است که سنگ ها را با کمترین ارتفاع ممکن به هوا بیندازد تا از پراکنده شدن شان جلوگیری کند.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۲. جز بازی

جز بازی یکی از بازی های قدیمی کشور ما بوده که بین اطفال چهار تا ده ساله در هر گوشه و کنار مروج و فعلاً هم در بسیاری از نقاط کشور به مشاهده میرسد.

این بازی اکثراً بین دختران سنین ذکر شده فوق اجرا میگردد ولی بعضاً دیده شده که بچه های خورد سال همراهی دختران نیز درین بازی سهیم میشوند، ولی این پسران اعضای خانواده دختران میباشد.

این بازی دارای سه نوع (شکل) بوده که توسط یک نفر بروی زمین ترسیم میگردد.

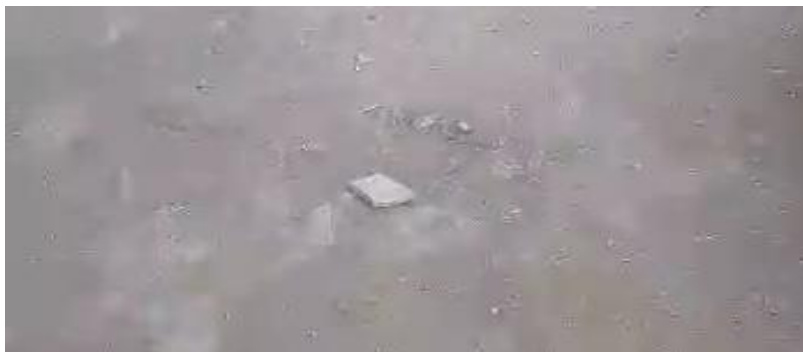
گاهی شکل ترسیم شده بعد از ختم بازی دوباره پاک میگردد که این نوع تصویر ها به روی برنده های کانکرینی، جاه های پخته کاری و تخت بام های حویلی های شهر کابل میباشد، اما بعضی از تصویر های که بروی صحن های بزرگ حویلی ها، کوچه ها و پس کوچه ها ترسیم میگردد برای مدت زیاد باقی مانده و کودکان از آن استفاده مینمایند.

این بازی علاوه بر شکل ترسیم شده دارای وسیله اصلی بازی که بنام لُشپ یاد شده انجام میشود. لُشپ از توته یا تکه ای تیکر (حصه ای ظرف کلالی شکسته) انتخاب میشود که دارای مقاومت بیشتر باشد.

در صورت عدم پیدایش توته تیکر، لُشپ میتواند سنگ چپات باشد ولی لُشپ توته تیکر نظر به سبکی وزن (کم وزنی) در بازی ها مورد پسند واقع میگردد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از لَشپ تیکری جز بازی

تصویری از لَشپ سنگی جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

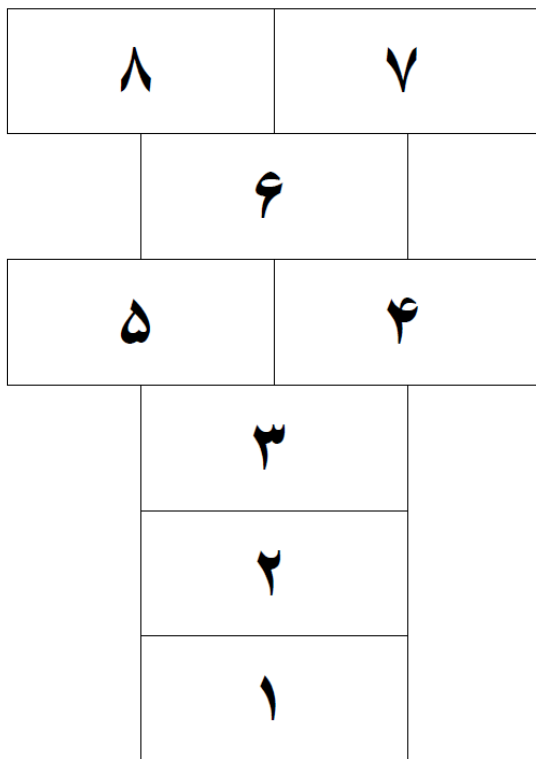
درین بازی لُشپ تیکری به شکل چهار ضلعی یا چهار گوش بوده که توسط پای پت (پای با بوت یا پاپوش) اجرا میشود ولی در بعضی از مناطق که بازی با پای لُچ اجرا میگردد لُشپ را به سنگ های درشت ساییده و آنرا کوچک و دایروی میسازند تا از یکطرف سهولت در اجرای بازی به میان آمده و از جانب دیگر تماس گیری لُشپ با پاها سبب تخریش و زخمی شدن پا نگردد.

بازیکنان این لُشپ ها را خوب سیقل، لُشم نموده و بعد از ختم بازی آنرا به همراهی خود به خانه برده، در جای مناسب میگذارند و در وقت استفاده از جای نگهداشت گرفته و در بازی استفاده مینمایند.

بعضاً دیده شده که تیم یا گروه دختران جز باز چندین لُشپ را سیقل، دایروی نموده و در وقت شکستن، گم شدن و یا فراموش شدن لُشپ از لُشپ های دیگر آماده شده قبلی، استفاده مینمایند.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جز بازی (ش - ۱)

در شکل فوق جز دارای هشت خانه بوده که میتواند دو تیم در آن به نوبت بازی نمایند.

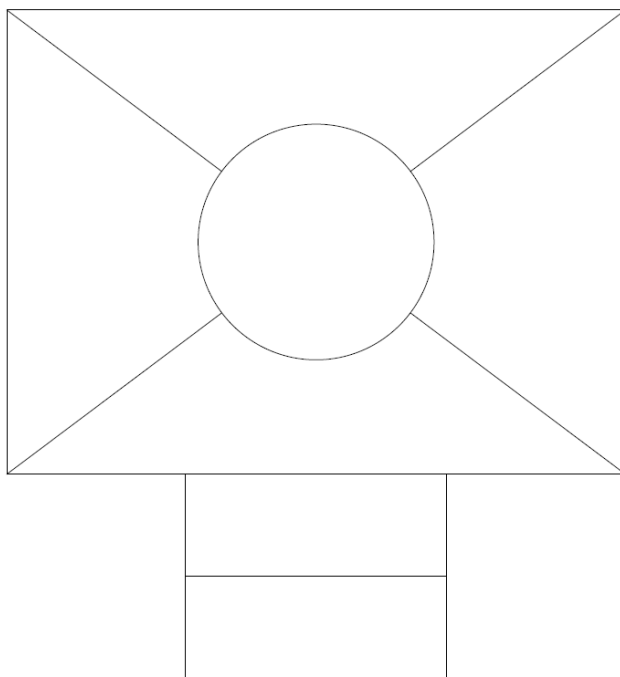
مسابقه با انداختن لُشپ به طرف بالا و برخورد آن به زمین طوری آغاز میگردد که یکی از بازیکنان یکطرف از لُشپ را با کمی آب تر یا نشانی نموده و به جانب مقابل میگوید:

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تر یا خشک؟

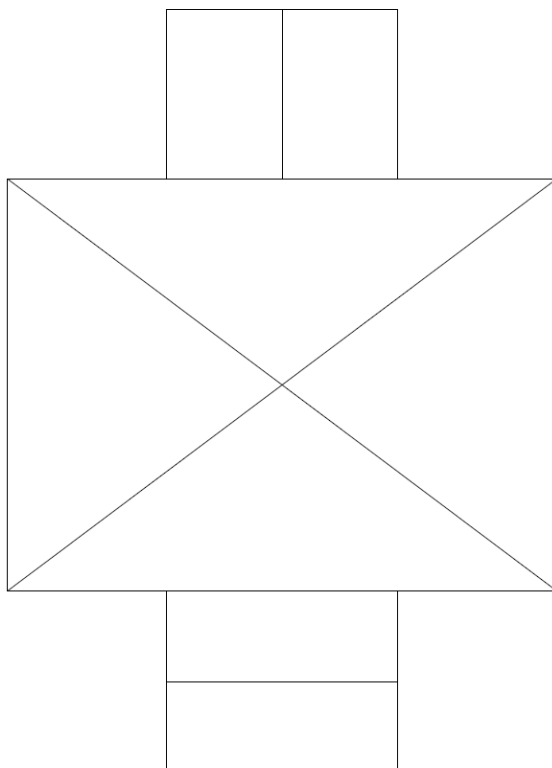
طرف مقابل یکی از رخ لَشپ (یا تر یا خشک) را انتخاب نموده و بعداً نفر اول لَشپ را طرف بالا ملاق داده می اندازند بعد از افتادن به زمین یکی از رخ لَشپ (یا خشک یا تر) دیده میشود بعداً شخص یا تیم برنده بازی را آغاز مینماید.

تصویری از جز بازی (ش - ۲)

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جز بازی (ش - ۳)

طریقه بازی:

نخست لشپ را در خانه اول انداخته یکی از پای خود را بلند نموده و یک پایه (لنگه) نخست به خانه اول بعداً به خانه دوم به ترتیب تا خانه آخر رفته و بعداً دوبار به طرف خانه اول برگشت نموده در خانه اول توقف و ایستاده شده (با یک پا) با همان پای که با زمین در تماس است، لشپ را از خانه خارج میسازد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

اگر به خارج ساختن لشپ طوری که به کدام خط ایستاده نشود و کاملاً از خانه ها دور شود، لشپ را گرفته و به خانه دوم می اندازد، بازی به یک پا تکرار میشود.

تصویری از شروع جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از شروع جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

سوختن یا خارج شدن شخص از جز بازی:

۱. در صورتیکه لشپ در ساحه خانه مورد نظر اصابت نه نماید.
۲. در صورتیکه لشپ بالای خطوط خانه ها قرار گیرد.
۳. در صورتیکه پای باز کن بالای خط قرار گیرد.
۴. در صورتیکه با هر دو پا در خانه غیر ضروری قرار گیرد.
۵. در صورتیکه نتواند لشپ را از خانه خارج سازد.
۶. در صورتیکه لشپ در خانه مهر شده قرار گیرد.
۷. در صورتیکه شخص به خانه مهر شده پا ماند.
۸. در صورتیکه با هر دو پا در خانه غیر مجاز پا ماند.
۹. در صورتیکه در یکی از خانه ها بیفتد.
۱۰. در صورتیکه قوانین جز بازی را مراعات نه نماید.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

در صورتیکه بازی کن به نقض یکی از ده ماده فوق الذکر دچار یعنی بسوزد، نوبت برای بازیکن دوم یا تیم دوم میرسد که درینصورت بازیکن سوخته شده مکلف به سپردن لشپ به شکل احترامانه برای بازیکن دوم یا تیم دوم میباشد.

شخص دوم یا شخص اول تیم دوم لشپ را تسلیم و به بازی آغاز مینماید.

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان جز بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از تسلیم دهی لشیپ

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از بازی فرد دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی نفر دوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۳. چشم پتکان

یکی از بازی های قدیمی محلی در بین دختران و پسران افغانستان بوده که تا حال در بعضی از مناطق کشور نیز رواج دارد.

طریقه بازی:

یک تیم از بازی کنان جمع شده و میخواهند بازی را آغاز نمایند، یک نفر به صفت گرگ، به اساس قرعه و یا هم بنابر رغبت خود انتخاب میشود، این نفر (گرگ) در یک جای ایستاده و چشمان خود را پت می نماید، شخصی دیگر هم به خاطر عدم غلطی و چشم باز نمودن آن به صفت مراقبت کننده از گرگ نظارت مینماید.

درین وقت همه اعضای بازی خورا در جاهای پنهان مینمایند، بهترین محل بازی قلعه ها و ساختمان های قدیمی که دارای کوچه ها، پس کوچه ها، طویله خانه ها و جاهای دیگر خوب، برای پنهان شدن باشد.

درین وقت گرگ صدا میزند:

بیایم؟

اگر آواز شنیده شد که:

نه!

به آن معنی است که کسی جای بهتر برای پنهان شدن می پالد و تا هنوز پنهان نه شده است.

چند لحظه بعد گرگ باز صدا میزند.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بیایم؟

اگر کسی جواب نه داد به آن معنی است که:

همه در جاهای پنهان شده است.

درین وقت گرگ پیش و شخص نظارت کننده در عقب آن میباشد تا در بازی تقلب صورت نه گیرد.

گرگ همه جا ها را می پالد تا شخص را پیدا نماید.

درینصورت اگر کسی را پیدا نه نماید لازم است تا بازی از سر گرفته شده و گرگ همان شخص اول می باشد.

اگر توانست یکی از بازی کنان را دریابد و نظارت کننده هم تایید نماید، درینصورت شخص یافت شده گرگ و گرگ قبلی شامل اشخاص پنهان شونده میشود.

درینصورت بازی ادامه و تا وقتیکه آنها از بازی خسته و یا وقت بیشتر سپری شده و اطفال مجبور شوند تا به خانه های شان بروند.

قابل یاد آوری است که این بازی اکثراً از طرف شام صورت میگیرد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بازی های پسرانه

۱. بوجل (شیغی، بجل) بازی

شیغی یا بوجل بازی از قدیمی ترین بازی های مرسوم در میان مردم افغانستان است.

بوجل یکی از استخوان های پای عقب گوسفند است.

بوجل چهار رو (چهار رخ یا چهار پهلو) دارد و هر کدام نام های محلی خود را دارند.

خر، اسپ، چیک و پوک، نام های هر روی بوجل (شیغی) است.

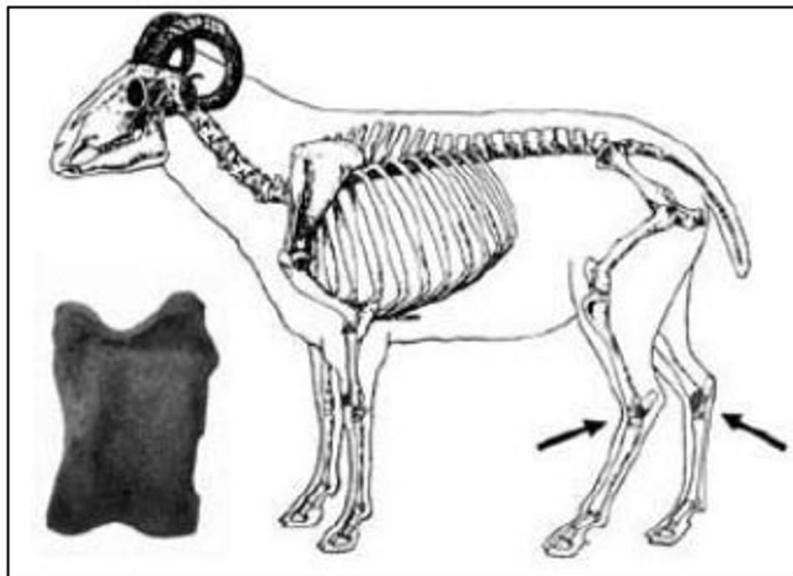
شروع بازی طوری است که یک دایره روی کشیده میشود و هر کسی بوجل خود را در وسط دایره می گذارند.

از فاصله دور تر هر کسی با بوجل دیگری که بزرگتر و سنگین تر است، با روش (طریقه) خاصی که وسط دو انگشت گرفته می شود، بوجل های داخل دایره را هدف قرار می دهند و هر کس به هر اندازه که بوجل را از دایره بیرون (خارج) کند، آنر را تصاحب (میبرد) می کنند.

این بازی در روستای های افغانستان و بیشتر در مناطق مرکزی تاهنوز هم به ویژه در روزهای زمستان مروج است.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

محل قرار گرفتن بجل در پستانداران

نامگذاری بجل از راست به چپ: اسب، خر، پوک و چوک

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۲. سنگ اندازی

سنگ اندازی بازی دیگری سنتی افغانی است که بیشتر میان جوانان محبوبیت دارد.

زمان اجرای آن اکثراً در روزهای جمعه، عید و روز های آخر زمستان است.

روش های بازی

روش اول:

انداختن سنگ از سر شانه

روش بازی طوری است که چند جوان دور هم جمع می شوند و یک سنگی را با وزن چند کیلو انتخاب می کنند که همه بتوانند آن را به فاصله ای پرتاب نمایند.

در این بازی که نوعی زور آزمایی نیز است، هر کسی که توانست آن سنگ را دور تر از همه پرتاب کند مقام اول را به دست می آورد و به عنوان قدرت مندترین جوان شناخته می شود.

در افغانستان این بازی به شکل بسیار سنتی و احتمالاً در تمام نقاط کشور ما رایج (مروج) است.

درین بازی سنگ انتخاب شده به دست راست گرفته و دست بالای شانه راست گرفته شده و بعداً به طرف سمت مشخص شده پرتاب میشود.

هر کسی که سنگ را دورتر پرتاب نماید، برنده اعلان میشود.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از سنگ اندازی سر شانه

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

این بازی تا وقتی دوام مینماید تا کسی پیدا نشود که ریکارد برنده را بشکند و یا هم تمام بازیکنان خسته و بازی را ختم اعلان نمایند.

گرچه سنگ اندازی شامل بازی های المپیکی نیز شده است که به شکل پیش رفته تر و حرفه یی تر آن افراد در آن بخش تمرین نموده و برای مسابقات میان کشور ها نیز اشتراک می کنند.

روش دوم:

انداختن سنگ از پیشروی به پشت سر:

درین بازی سنگ انتخاب شده به هر دو دست گرفته شده و عقب نفر باید به سمت ساحه انتخاب شده شود، بعداً سنگ را با هر دو دست یک یا دو بار حرکت داده بعداً از پیشروی به عقب و سمت مشخص شده پرتاب مینماید.

هر کسی که سنگ را دورتر پرتاب نماید، برنده اعلان میشود.

درین بازی دقت بیشتر در کار است تا بازی کنان و بیننده گان از مسیر به خاطر ایمن ای دور تر قرار گیرند.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری سنگ اندازی از پیشروی به پشت سر

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

روش سوم:

انداختن سنگ از پیشروی:

درین بازی سنگ انتخاب شده به هردو دست گرفته شده و روی نفر باید به سمت ساحه انتخاب شده شود، بعداً سنگ را با هردو دست یک یا دو بار حرکت داده بعداً به سمت مشخص شده پرتاب مینماید.

درین بازی هم دقت بیشتر در کار است تا بازی کنان و بینندگان از مسیر به خاطر ایمنی دور تر قرار گیرند.

هر کسی که سنگ را دورتر پرتاب نماید، برنده اعلان میشود.

نوت:

در هردو بازی باید دقت شود تا از پرتاب سنگ بسیار سنگین خود داری نموده تا باعث کمردردی نه گردد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از سنگ اندازی پیشروی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۳. گدی پران بازی

گدی پران بازی یکی از مورد علاقه ترین و پر طرفدار ترین بازی سنتی به ویژه در شهر کابل، کاغذ پران بازی یا همان گدی پران بازی است.

این بازی در میان کودکان، نوجوانان، جوانان و حتی بزرگسالان نیز رایج است.

روزهای مناسبی به ویژه آسمان شهر کابل پر از کاغذ پران های اند که مردم آن را به آسمان بلند می کنند.

کاغذ پران ها به دو نوع به ملاحظه میرسند:

۱. پلاستیکی که اکثراً برای اطفال در نظر گرفته میشود.

تصویری از گدی پران های پلاستیکی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۲. کاغذی که از آن نوجوانان، جوانان و حتی بزرگسالان استفاده مینمایند.

تصویری از گدی پرن های کاغذی

تصویری از گدی پرن های کاغذی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از دکان گدی پزان فروشی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

انواع تار کاغذ پران ها در سابق:

۱. تار ماشینی

۲. تار دیمس

۲. تار ۸ نمبر هندی و یا انگلیسی

۳. تار ۱۰ نمبر روسی

۴. تار ۴۰ نمبر روسی

۵. تار پنجصدوار گوتک چوبی

تار پنجصدوار خیلی دبل بوده و برای گدی پران های پنج پارچه و شش پارچه استفاده میشد که همه از پخته ساخته شده و نخی بودند و بعداً آنها شیشه میزدند، ولی فعلاً در جنب تار های قدیمی بازار تار نیلونی و شیشه زدگی فراوان و مروج شده است که از کشور همسایه پاکستان وارد میشود، استفاده تار های نیلونی باعث زخمی شدن دست ها، گردن ها و بعضاً قطع طناب ها ولین های ضعیف هوایی برق نیز میگردد.

انواع تارهای نیلونی:

۱. تار نیلونی نازک

۲. تار نیلونی دبل

طوریک ذکر گردید این تار در گوتک های مختلف و شیشه زده گی از کشور پاکستان وارد میگردد.

مقدار آن در گوتک ها نظر به طول به فروش میرسد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

طول تار در گوتک ها از ۳۰۰ متر آغاز و الی تا ۸۰۰۰۰ متر قابل پیدایش است.

قیمت آن نظر به نازک بودن و طول متفاوت میباشد.

بعداً این تار های که در گوتک های پلاستیکی و شیشه زده گی وارد میگردد به چرخه ها پیچانده میشوند تا در گدی پران بازی با مشکل دچار نشوند.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از انواع تارگدی پړان

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

انواع چرخه ها:

چرخه ها دارای انواع مختلف پلاستیکی، چوبی ساده، چوبی شیشمی و شیشیه یی با حجم مختلف و ظرفیت تار پیدایش و قیمت های آن نیز متفاوت میباشد که قیمتی ترین آن چرخه های از چوب شیشم میباشد.

تصویری از انواع چرخه های گدی پیران بازی

انواع گدی پیران ها:

گدی پیران ها به دونوع پلاستیکی و کاغذی قابل پیدایش است که از پلاستیکی آن کودکان و نوجوانان ولی از کاغذی آن جوانان و کهن سالان نیز استفاده مینمایند.

گدی پیران های پلاستیکی به دو نوع است:

الف: ساده

ب: گلدار

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

کاغذ پران های کاغذی دارای سائز و نام های ذیل است:

۱. نیم پارچه یا نیم تخته یی
۲. یک پارچه یا یک تخته یی
۳. سه پارچه یا سه تخته یی
۴. چهار پارچه یا چهار تخته یی
۵. پنج پارچه یا پنج تخته یی
۶. شش پارچه یا شش تخته یی
۷. هفت پارچه یا هفت تخته یی
۸. هشت پارچه یا هشت تخته یی
۹. ده پارچه یا ده تخته یی
۱۰. بیست پارچه یا بیست تخته یی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از کاغذ پران هفت پارچه

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از کاغذ پران پنج پارچه

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

قیمت های گدی پران های کاغذی:

قیمت گدی پران ها نظر به بزرگی آن تعیین و به فروش میرسند.

قیمت نیم پارچه یا نیم تخته یی پنج افغانانی بوده ولی نظر به بزرگ شدن سایز گدی پران بیشتر و تا چهار صد افغانی و بیشتر آن میباشد.

سایز کاغذ پران های کوچ بیشتر و سایز بزرگ آن نظر به قیمت بالا کمتر تولید و استفاده میشود.

طریقه شیشه زنی تار گدی پران ها:

قرار معلومات ارایه شده توسط گل آغای دکاندار شور بازار شیشه به طریقه ذیل ساخته و فعلاً هم جریان دارد:

الف: شیشه خمیری

نخست مقدار معین برنج را در آب جوشانده و تا که نرم و قابل مشت شدن شود بعداً به آن رنگ دلخوا و مقدار معین پودر شیشه را با آن علاوه نموده و خوب باهم مخلوط یا خمیر میکنند، بعداً بروی تار زده و آنرا در آفتاب خشک نموده و در چرخه ها می پیچانند و در وقت پیچانیدن درشتی شیشه تار را به کمک پلاستیک میگیرند.

خشک سازی تار در کنار دیوار های احاطه حویلی با کوبیدن میخ چوبی در فاصله های سی تا پنجاه متر تحت شعاع آفتاب شیشه زده و به دور دو میخ به شکل لین ها می پیچانند.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

ب: شیشه دوله یی:

نخست یک دوله یا قطی فلزی دهن باز را گرفته درست و خوب میشویند بعداً در داخل دوله سرش کمان، شیشه آرد شده رنگ و کلچه شیشه را انداخته بعداً مخلوط مینمایند.

بعداً در آن کوتک تار مورد نظر را انداخته و شروع تار را در میخ کنار دیوار گره زده و دوله را در دست گرفته به میخ دوم، بعداً به میخ اول تار شیشه زده گی را می پیچانند و آنرا برای مدت دو ساعت در شعاع آفتاب گذاشته تا خشک گردد.

بعداً آنرا در چرخه پیچانیده و درشتی شیشه را نیز در زمان پیچانیدن مانند شیشه خمیره، میگیرند.

موقعیت دکانهای گدی پران فروشی:

گدی پران را میتوان در همه نقاط شهر ها و قریه جات ملاحظه نمود ولی دکان های عمده فروشی و مشهور آن در ساحه شوربازار کابل به نظر میرسد.

از دکانداران مشهور آن مانند استاد عبدالوحید و استاد عبد الجاوید یاد آوری نمود.

ساحه جنگ اندازی گدی پران ها:

گدی پران ها در تمام ساحات شهر ها و بلخصوص شهر کابل بالای بام ها جنگ انداخته میشود ولی ساحه های مشهور آن تپه بی بی مهر، تپه مرنجان و تپه نادرخان میباشد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

روش (شیوه، طریقه) بازی:

نخست کاغذ پران را میسازند و یا آمده از بازار خریداری مینمایند، بعداً آنرا تاربندی می کنند سپس نوک تار را در تاربند گره میزند که طول آن به هزاران متر می رسد و در چرخه پیچانیده شده میباشد.

معمولاً برای هرگدی پران (کاغذ پران)، دو نفر ضرورت است یکی برای کنترل کاغذ پران و دیگری هم برای گرفتن چرخه پر از تار.

بعضاً غرض گوشی گرفتن کاغذ پران به نفر سومی نیز ضرورت پیدا میشود (می افتد) که برای لحظات محدود و صرف برای گوشی گرفتن کاغذ پران است و دیگر تا ختم بازی به آن ضرورت نمی افتد.

افراد ماهر در کاغذ پران بازی کسانی هستند که بتوانند کاغذ پران خود را به شکل ماهرانه در آسمان جنگ انداخته بعداً به صورت درست تار بدهند تا جانب مقابل را آزاد نمایند (تار کاغذ پران آنرا در هوا قطع نمایند) که درین صورت او برنده میشود.

صادرات تار شیشه:

تار های ۸ (هشت) نمبر زنجیره یی انگلیسی در کابل شیشه زده و به کشور های کانادا، امریکا و استرلیا ارسال میگردد.

این صادرات به اساس فرمایش ترتیب و بعداً میتواند توسط پوسته یا افراد به کشور های ذکر شده صادر گردد که در آنجا در گدی پران بازی ها استفاده، نتیجه خوب به دست آمده و علاقه مندان و دوستان زیادی پیدا نموده اند.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از گدی پرن بازی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از گوشی گرفتن گدی پران

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از انتخاب کاغذ پیران در دکان شور بازار

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از گدی پاران بازی در تپه بی بی مهر و

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از گدی پزان بازی در تپه بی بی مهر و

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

گدی پران باز های مشهور منطقه شوربازار:

از گدی پران بازان منطقه میتوان از:

۱. استاد خان شیرین

۲. خلیفه باز محمد

و آصف عینک که تار آنرا مرحوم استاد محمد برات شیشه می زد.

زمان گدی پران بازی:

گدی پران بازی از رخصتی مکاتب در اواخر ماه قوس آغاز شده و

الی شروع مکاتب تا ماه ثور دوام مینماید.

ولی به شکل انفرادی در تمام سال بین افراد به شکل کم رواج دارد.

باریکی های گدی پران بازی:

گدی پران بازی یکی از بازی های اجتماعی بوده و علاقه مندان و

بیننده گان بیشتری دارد.

گاه گاهی نزاکت ها و شکر رنجی ها بین گدی پران بازان بوجود می

آید.

این شکر رنجی ها و بعضاً به جنگ های فزیکتی کوتاه مدت نیز مبدل

میشود و آنهم در وقت ادامه جنگ گدی پران ها ذریعه انداختن یک

چیلکه و دو چیلکه توسط اطفال و نوجوانان صورت گرفته که سبب

خشم و ایجاد نزاکت های اجتماعی کوتاه مدت میگردد که توسط ریش

سفیدان منطقه حل و فصل میگردد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۴. خوسی یا غورسی:

یکی دیگر از بازی های سرگرم کننده جوان های کشور ما است. این بازی طوری است که گروهی از افراد به دو گروه تقسیم می شوند و از هر گروه دو نفر و یا هم یک تیم وارد میدان می شوند. هر کدام یک پای خود را به دست می گیرند و با یک پا حرکت کرده و با شدت تمام خود را به همدیگر می کوبند تا یکی به زمین بیافتد.

هر کسی که توان ایستادگی در مقابل دیگری نداشته باشند و کنترل خود را از دست بدهند بازنده میدان است.

این بازی نیز تقریباً در تمام نقاط افغانستان مروج است.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از انتخاب افراد برای تیم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان خوسی یا غرسی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان خوسی یا غرسی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان خوسی یا غرسی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان خوسی یا غرسی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان خوسی یا غرسی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان خوسی یا غرسی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان خوسی یا غرسی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۵. لولک دوانی:

لولک دوانی یکی از بازی های مشهور و مورد علاقه اطفال است. این بازی به شکل انفرادی اجرا گردیده و در صورت افتادن لولک به زمین نوبت به نفر دوم میرسد.

لولک ها میتواند فلزی از گراری های ماشین باب، رابری از تایر باسیکل، موتر سیکل و یا هم کراچی دستی باشد.

تصویری از گراری ماشین برای لولک

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان لولک دوانی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان لولک دوانی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان لولک دوانی

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۶. کیچه

یکی از بازی های دلچسب و طنی بین جوانان بوده که در ولایات مختلف کشور رواج داشته ولی در ولایت میدان ورک خیلی مشهور است.

طریقه بازی:

دو تیم سه نفری یا بیشتر از آن انتخاب میگردد.

بعداً این دو تیم مقابل هم می نشینند.

هر تیم از خود سرتیم را انتخاب مینمایند و میتوانند در جریان بازی تغییر یابد.

آنها یک کمپل(تکه، روجایی، چادر و یا پتو) را بالای پا های خود انداخته و یک مهره، تکه و یا هم سکه فلزی را انتخاب نموده بعداً بالای نوبت توسط پول فلزی و یا هم تکه شیر و خط یا چک و پک می اندازند.

تیم برنده به بازی طور ذیل آغاز می کند.

یک نفر همان موره یا تکه و کدام چیز قابل پیدایش که بتواند به خوبی در دست پنهان و از طرف بیرون احساس و یا فهمیده نشود که در دست کی و یا در کدام دست است.

اعضای تیم شروع کننده و یا آغازگر هر دو دست خود را در زیر کمپل یا چادر فرو برده و موره راه یک از اعضای تیم که با جرات تر از دیگران باشد، میدهد.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

بعداً تمام اعضای تیم دست خود را مشت نموده و از کمپل بیرون می آورند بعداً به تیم مقابل میگویند:

موره در دست کی و در کدام دست است؟

سر تیم مقابل به طرف هر یک از اعضای تیم نگاه کرده و میگوید:

دست راست تو خالی است.

نفر مقابل اگر دست راست اش خالی باشد، دست خود را باز نموده و نشان میدهد که خالی است.

بعداً بالای نفر دوم تیم صدا زده و میگوید دست چپ ات خالی است.

اگر دست چپ شخص خالی باشد دست خود را باز نموده و نشان میدهد که به راستی هم خالی است.

به همین ترتیب به بازی تا وقتی ادامه میدهند تا در در انتخاب (صدای) خود اشتباه نموده به عوض دست خالی دست جانب مقابل پر باشد.

درینصورت تیم آغاز گر یک نمره گرفته و بازی را برای بار دوم آغاز مینمایند.

در بازی دوم اگر تیم مقابل دریافت که در دست کی و کدام دستش موره است، تیم آغاز گر بازی را باخته و تیم مقابل به بازی آغاز مینمایند.

تیم آغاز گر نمره برده شده را حفظ و در صورت به دست آوردن نوبت و بردن بازی به نمره قبلی می افزاید.

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تعداد نمره اکثرآ ۱۰ نمره انتخاب شده تا زود، زود بازی دیگر شروع و یا هم عده اشخاص جدید در تیم ها اضافه کردند.

شرایط تیم برنده را بعد از اخذ ده نمره خود شان تعیین می نمایند مانند:

۱. صدا کشیدن مرغ
۲. صدا کشیدن اسب
۳. صدا کشیدن خر
۴. صدا کشیدن سگ و غیره.

در اثنای کشیدن صدا (آواز) تیم باخته شده، همه اعضای تیم برنده کف زده هم اعضای تیم برنده وهم تمام بیننده گان، با لای آنها می خندند.

بعداً به همین ترتیب بازی دوم آغاز میگردد.

بازی دوم را هم، تیم برنده شده آغاز مینماید.

تصویری از جریان بازی کیچه

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان بازی کیچه

تصویری از جریان بردن بازی کیچه

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

تصویری از جریان آغاز بازی دوم کیچه

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

لست کتاب های چاپ شده

۱. معماری افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلایی
۴. (برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
۵. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
۶. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
۷. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۸. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۹. معماری شهر کابل (بی بی مهرو)
۱۰. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۱. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۲. صدقه جاریه / دنیای انجینری
۱۳. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۴. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۵. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۶. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۷. پخسه در افغانستان
۱۸. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۹. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چی قانون نه شته (گډوډي د افغانستان په معماری کې)
۲۶. مدرنه جو ما تونه ،، پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه - مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکی - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک
کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچین (پینتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

- (جلد اول)
۳۹. برف ها آب میشود
۴۰. رسم و تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بودا بنکاري (پښتو ناول)
۴۳. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۴. د اسلامي معمارۍ پیل
۴۵. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد دوم)
۴۷. د شپېلی مینه (مه ینه) په کچه گری کې (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د یوې بڼونکې مینان په یوه ټولگي کې (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گري ماما مینه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کې ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کې تر ټولو نوي او گړندی
کړنلاره د معمارانو او انجینېرانو (انجینرانو) له پاره
۵۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم
(جلد سوم)
۵۹. سیدو او عیدو - د کوشنیوالي خواره ملگري (پښتو ناول)

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

۶۰. د یوې میاشتي **ناوې** (پښتو ناول)
۶۱. دڅاڅکو هار (د یوه سړی لنډی کیسې)
۶۲. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانۍ)
۶۳. کوشنی سوداگره (پښتو ناول)
۶۴. د کابل ښار معماري - **بي بي مهر**
۶۵. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
۶۶. دارونکی سېلاب (پښتو ناول)
۶۷. خواریکښ قاضي (پښتو ناول)
۶۸. د پخوانیو جوماتونو **توپیر** د نن سره
۶۹. د مور **وژونکی (قاتل)**، (پښتو ناول)
۷۰. د مور مېړه (پښتو ناول)
۷۱. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم
(جلد چهارم)
۷۲. لېونی **ملا** (پښتو ناول)
۷۳. **خوان شهید** (پښتو ناول)
۷۴. **توده برستن** (پښتو ناول)
۷۵. نورک اکا (پښتو ناول)
۷۶. غریبک (پښتو ناول)
۷۷. د ژوند **خوړې** او **ترڅې** (پښتو ناول)
۷۸. الماء [دیارلس کلنه فلسطینی انجلی تر نړېدلې ودانۍ (پښتو ناول)]
۷۹. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم
(جلد پنجم)
۸۰. ادبي لښتې / چوب ادبی
۸۱. د ښاروالی کاریگر (پښتو ناول)
۸۲. د خاورو لاندې ښار (د عینک مسو کان ته څېرمه)
۸۳. شهرې زیر خاک (نزدیک معدن مس عینک)

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

ساختمان های کانتینری	.۸۴
کانتینری ودانی	.۸۵
Architecture of Buddhist temple in Kabul city	.۸۶
بنکلی هوسی (پینتو کیسه)	.۸۷
خره بیزو (پینتو کیسه)	.۸۸
سور تنور (پینتو ناول)	.۸۹
سپین کار غه (پینتو داستان)	.۹۰
لپونی لپوه (پینتو داستان)	.۹۱
بندی مرغه (پینتو داستان)	.۹۲
بی وخته سبلاّب (پینتو ناول)	.۹۳
ملا نصرالدین سره د دوکی پایله (پینتو ناول)	.۹۴
د پوی بهلول غوره پرېکړه (پینتو داستان)	.۹۵
د کابل ښار لمړی گمرک اداري ودانی معماری	.۹۶
ناکامه مینه (پینتو ناول)	.۹۷
سنگلاخ دره او معماری	.۹۸
عشق در کانتینر ها (ناول به زبان دری)	.۹۹
مادل اندازه گیری اسلامی	.۱۰۰
په گاونډ هېواد کی زړه بایلل	.۱۰۱
بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان - جلد اول	.۱۰۲

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

لست کتاب های تحت کار

۱. بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان - جلد دوم
۲. منار های غزنی
۳. هنر خطاطی و میناتورری در مراد خانی
۴. هنر کلالی در مرادخانی
۵. بی وخته باران
۶. د ژوند پای

بازی ها و سپورت های محلی مردم افغانستان

.....

در صورت وقت و امکان

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

Games and local sports of Afghan people V-1

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: June – July / 2028

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**